

Enw'r Ysgol: Ysgol Bethel

Addysg Grefyddol

Maes arolygu 1: Safonau Addysg Grefyddol

Pa mor dda y mae disgyblion yn ymdrin â'r cwestiynau sylfaenol, yn archwilio i gredoau, dysgeidiaethau ac arfer(ion) crefyddol ac yn mynegi ymatebion personol i gredoau, dysgeidiaethau, arferion, a chwestiynau sylfaenol? Beth welwch chi yn eu gwaith sy'n dangos eu cynnydd dros amser?

- Defnyddiwch: gwaith y disgyblion, asesiadau athrawon, teithiau dysgu, arsylwadau gwersi i lunio barn.
- I'ch helpu mae: Maes Llafur Cytûn Lleol (Fframwaith Enghreifftiol Cenedlaethol); Arweiniad Llywodraeth Cymru: Pobl, Cwestiynau a Chredoau (2013), Canllawiau a Phroffiliau Enghreifftiol CA2 a CA3 (2011), 14-19 (2009), Canllawiau CYSAG, adroddiadau arholwyr CBAC.

Nodiadau:

- Mae safonau Addysg Grefyddol yn yr ysgol yn dda ac mae disgyblion yn gwneud cynnydd da yn y pwnc drwy eu cyfnod yn yr ysgol. Mae ansawdd gwaith y disgyblion yn y llyfrau yn dda ar draws yr ysgol.
- Mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion yn ymdrin â'r cwestiynau sylfaenol yn fedrus ac yn ymateb yn abl wrth eu trafod. Mae'r rhan fwyaf yn dwyn i gof arferion crefyddol o amryw o grefyddau yn llwyddiannus erbyn brig yr ysgol gan gymharu crefyddau, eu harferion a dysgeidiaeth a thrafod yr hyn sydd yn debyg.
- Er nad yw canran PYD nac SIY yn uchel; Mae disgyblion SIY a PYD yn gwneud cynnydd da ac nid oes bwlch rhwng cyrhaeddiad y mwyafrif a chyrhaeddiad eu cyfoedion. Mae disgyblion ADY yn cyrraedd eu potensial yn y pwnc yn gwneud cynnydd da o'u gwaelodlin. Mae gwaith disgyblion MAT o ansawdd da iawn ac maent yn trafod crefyddau yn aeddfed.
- Mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion yn trosglwyddo eu medrau llythrennedd yn llwyddiannus i wersi Addysg Grefyddol, ac mae ansawdd y gwaith llythrennedd yn dda. Mae cyfleoedd rheolaidd i ddatblygu llafaredd, darllen ac ysgrifennu yn y Gymraeg a Saesneg ac fe roddir cyfleoedd i ddatblygu TGCH o fewn y pwnc.
- Mae'r rhan fwyaf o'r disgyblion yn datblygu sgiliau da sy'n rhoi mynediad iddynt i'r cwricwlwm cyfan. Mae tystiolaeth yr ysgol o arsylwi, teithiau dysgu a thrafod efo disgyblion yn dangos bod y rhan fwyaf ohonynt yn defnyddio'u sgiliau siarad a gwrando, rhifedd, meddwl a TGCh yn dda oddi fewn Addysg Grefyddol ac yn drawsgwricwlaidd

Medrau Llafaredd: Cymraeg yn y CS

Mae bron bob un o ddisgyblion y Cyfnod Sylfaen yn gwneud cynnydd da iawn yn eu medrau cyfathrebu. Maent yn gwrando'n astud ac yn barod i ymateb i holi'r athro. Maent yn barod i siarad am faterion sydd o ddiddordeb iddynt e.e. diddordebau, ymweliadau, anifeiliaid anwes a rhaglenni teledu. Ymunant mewn rhigymau, chaneuon a storïau yn frwdfrydig iawn. Erbyn diwedd y CS mae llawer, yn enwedig y disgyblion uwch eu gallu yn defnyddio ystod eang o eirfa ac idiomaau ac yn eu defnyddio'n fedrus wrth siarad gyda'i gilydd ac o flaen y dosbarth. Mae'r mwyafrif o'r disgyblion yn arddangos safon llafaredd rhagorol erbyn diwedd y cyfnod sylfaen.

Medrau Llafaredd: Cymraeg a Saesneg yn CA2

Erbyn diwedd CA2 mae rhan fwyaf o'r disgyblion yn gwneud cynnydd da iawn ac yn cyrraedd safonau uchel iawn wrth siarad a gwrando. Mae'r rhan fwyaf yn gwrando'n ofalus ar gyflwyniadau gan yr athrawon ac eraill. Maent yn cyflwyno gwybodaeth ac yn sôn am eu profiadau gan holi ac ymateb i'w gilydd gan ddefnyddio ystod gynnyddol o eirfa a phatrymau sy'n gywir yn ogystal a defnyddio amrywiaeth eang o batrymau brawddeg. Mae llawer yn gofyn cwestiynau synhwyrol ac yn ymateb yn estynedig wrth egluro syniad neu gynnig barn. Mae safonau llafaredd Cymraeg yn rhagorol ar draws CA2 ac yn arbennig erbyn

diwedd CA2 mewn Saesneg. Bron pob un o'r disgyblion wedi lleisio eu barn yn llwyddiannus iawn mewn holiadur yn ymwneud a llafaredd ar draws CA2 gan ddangos eu bod yn ymwybodol iawn o amrywiaeth o sgiliau llafaredd. Hyder disgyblion wrth berfformio wedi cynyddu yn sylweddol. Mae llawer o'r disgyblion yn nodi eu bod yn hyderus wrth gyflwyno gwybodaeth o o flaen cynilleidfa.

Medrau Darllen: Cymraeg yn y CS

Mae medrau darllen rhan fwyaf o'r disgyblion yn y CS yn datblygu'n dda iawn. Mae llawer yn gallu defnyddio strategaethau ffoneg yn effeithiol, gyda'r mwyafrif yn gallu trafod ac egluro cynnwys a hoffterau yn effeithiol.

Medrau Darllen: Cymraeg a Saesneg yn CA2

Mae medrau darllen Cymraeg rhan fwyaf o'r disgyblion yn CA2 yn dda iawn. Mae rhan fwyaf o'r disgyblion yn darllen yn rhugl, gyda hyder a dealltwriaeth. Mae medrau darllen Saesneg bron bob un o'r disgyblion yn dda iawn erbyn diwedd CA2. Mae rhan fwyaf yn defnyddio eu medrau yn effeithiol wrth wneud gwaith ymchwil, wrth ddefnyddio llyfrau cyfeiriol a'r rhyngwyd pan yn ymwneud a'u themâu. Mae'r rhan fwyaf o'r disgyblion yn darllen ystod o wahanol destunau, ac yn gallu mynegi barn yn hyderus iawn. Rhan fwyaf o ddisgyblion CA2 wedi nodi mewn holiadur eu bod yn hyderus wrth ddyfynu o destyn er mwyn cefnogi barn. Y rhan fwyaf wedi nodi eu bod yn gallu darllen rhwng llinellau yn effeithiol wrth ddehongli testun.

Medrau Ysgrifennu Cymraeg yn y CS a Saesneg

Erbyn diwedd y CS mae y rhan fwyaf o'r disgyblion yn ysgrifennu brawddegau clir a dealladwy, gan ddefnyddio geirfa addas a diddorol. Mae'r disgyblion yn cysylltu brawddegau yn gyson ac mae medrau atalnodi a sillafu rhan fwyaf yn datblygu'n dda iawn. Mae llawysgrifen y disgyblion yn datblygu yn dda iawn, gyda'r goreuon yn arddangos sgiliau llawysgrifen clwm erbyn dechrau bl.2. Ceir gwaith o safon uchel iawn gan ddisgyblion MATH ym Mlwyddyn 2. Erbyn diwedd y cyfnod sylfaen bydd pob un o'r disgyblion wedi cychwyn sesiynau llwyddiannus mewn darllen ac ysgrifennu brawddegau syml mewn Saesneg.

Medrau Ysgrifennu Cymraeg a Saesneg yn CA2

Mae pob un o'r disgyblion yn CA2 yn ysgrifennu mewn ystod o ffurfiau yn y Gymraeg, ac y mae eu gwaith wedi ei gyflwyno'n drefnus. Mae atalnodi, gramadeg a safon sillafu yn dda gyda rhan fwyaf, erbyn brig yr ysgol yn defnyddio lefel uwch o atalnodi gan wneud defnydd cyson o'r pyramid atalnodi. Erbyn blwyddyn 6 mae bron pob un yn llwyddo i baragraffau gan roi trefn da iawn ar eu gwaith. Ceir enghreifftiau o waith ysgrifennu estynedig o safon uchel iawn gan ddisgyblion ar draws yr ysgol.

Mae rhan fwyaf yn cyflwyno gwaith o safon uchel yn y Saesneg erbyn diwedd CA2. Ar draws CA2 mae llawer o'r disgyblion yn atalnodi ac yn sillafu yn dda. Ym mlynnyddoedd 3/4/5 mae lleiafrif o ddisgyblion yn sillafu'n ffonetig. Erbyn diwedd CA2 mae gafael da ar batrymau sillafu gan llawer o'r disgyblion. Erbyn brig

yr ysgol, mae llawer o'r disgyblion yn ysgrifennu'n estynedig yn effeithiol iawn ac i wahanol ddibenion a chynulleidfaoedd mewn ystod o bynciau.

Medrau Mathemateg yn y CS

Mae llawer o'r disgyblion erbyn brig y CS yn gallu cyfrifo yn y pen yn arbennig o effeithiol. Mae ganddynt ddealltwriaeth dda iawn o werth lle ac y mae eu medrau rhif yn briodol i'w hoed neu eu gallu.

Medrau Mathemateg yn CA2

Mae safonau'r disgyblion mewn rhifedd yn dda iawn ar draws CA2 ac maent yn cyflawni gwaith ymestynnol iawn. Mae disgyblion MATH ar frig CA2 yn cyflawni gwaith sydd yn agos i 2 lefel yn uwch na'r disgwyl. Dengys adroddiadau craffu ar lyfrau bod disgyblion yn gallu cymhwyso eu sgiliau rhifedd yn llwyddiannus mewn ystod eang o sefyllfaoedd ar draws y cwricwlwm ym mhob dosbarth.

TGCh CS a CA2

Mae disgyblion yn y CS yn defnyddio meddalwedd HWB i gyfathrebu a thrin data. Fel mae disgyblion yn dod yn gynyddol hyderus maent yn defnyddio TGCh i gyfathrebu'n dda iawn yn CA2 wrth greu cyflwyniadau amlgyfrwng hynod effeithiol gan ddefnyddio imovie, sgrin werdd, scratch, stop motion. Mae safon TGCh yn CA2 yn rhagorol. Mae'r bron pob un o'r disgyblion yn defnyddio eu cyfri "Google" yn hyderus iawn yn CA2 gan rannu gwaith hefo'r athro ac hefo'u gilydd yn hyderus iawn. Mae bron pob un yn hyderus iawn wrth brosesu geiriau, creu cyflwyniadau PowerPoint ac ymchwilio ar y rhyngwrwd. Maent yn trin data yn dda iawn i greu siartiau bar a siartiau llinell ayb. Mae gwaith modelu'r disgyblion o safon uchel.

Medrau Meddwl, Bywyd a Chreadigol yn y CS a CA2

Mae medrau meddwl bron pob disgybl yn datblygu'n systematig ac yn effeithiol iawn ar draws yr ysgol. Mae'r rhan fwyaf o'r disgyblion yn defnyddio'u medrau meddwl yn effeithiol dros ben i'w cynorthwyo gyda'u dysgu ar draws y cwricwlwm. Mae disgyblion drwy'r ysgol yn ymwybodol o'u targedau personol ac yn gweithio arnynt yn llwyddiannus dros ben yn rheolaidd yn y sesiynau Taclo Targed. Mae bron pob disgybl yn y Cyfnod Sylfaen yn deall beth yw'r meini prawf llwyddiant ac yn hunan-asesu eu gwaith. Bydd hyn digwydd yn ysgrifenedig neu ar lafar. Mae bron pob un disgybl yn CA2 yn cynllunio Meini Prawf Llwyddiant ar gyfer eu gweithgareddau dysgu eu hunain. Maent hefyd yn cyfrannu yn dda iawn wrth gynllunio unedau o waith ar y cyd. Erbyn brig yr ysgol mae bron bob disgybl, nid yn unig yn cynnig sylwadau ar gyfer gwella eu gwaith ei gilydd, ond yn mynd ati yn llwyddiannus iawn i weithredu'r gwelliannau hynny. Gall y rhan fwyaf o'r disgyblion ddatrys problemau yn ardderchog a datblygu eu syniadau i symud ymlaen i gamau nesaf eu dysgu.

Materion gwella sydd angen sylw yn ystod y flwyddyn nesaf:

- Gweithredu ymhellach ar godi safon sillafu Saesneg CA2

Mae safonau addysg grefyddol ein disgyblion yn: **Dda**

Maes arolygu 2: Lles ac agweddau at ddysgu am Addysg Grefyddol?

Beth ydych chi'n teimlo y mae disgyblion yn ei ennill o wersi addysg grefyddol?

- Defnyddiwch: gwaith disgyblion, dadansoddiad o holiadur addysg grefyddol, cofnodion grwp ffocws/Cyngor Ysgol
- I'ch helpu mae: Arweiniad atodol: gwranddo ar ddysgwyr (ESTYN, Medi 2017),

Nodiadau:

Mae bron pob disgybl yn teimlo'n ddiogel ac yn rhydd rhag cam-drin corfforol a geiriol yn yr ysgol. Dengys holiadur bod bron pob disgybl yn hapus yn yr ysgol ac yn dangos parodrwydd i droi at unrhyw oedolyn am gymorth pan fo'r angen.

Mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion yn ymwybodol o beth yw 'bwlio' ac o ganlyniad, mae'r nifer o honiadau bwlio wedi bod yn gyson isel dros y bum mlynedd diwethaf. Mae'r ysgol yn ymateb yn gyflym i bryderon ac mae'r Cyngor Ysgol wedi llunio polisi bwlio disgybl gyfeillgar. Ceir gweithgareddau amser cylch wythnosol drwy'r ysgol a chynhelir gwasanaethau Ysgol Gyfan o ansawdd uchel. Nododd y rhan fwyaf o rieni fod y disgyblion yn ymddwyn yn dda yn yr ysgol. Gyda mwyafrif o rieni yn teimlo bo'r ysgol yn delio yn dda gydag ymddygiad pe byddai digwyddiadau yn digwydd.

Mae ymddygiad bron bob un disgybl drwy'r ysgol yn rhagorol. Mae pob un o'r disgyblion yn gwrtais gyda'i gilydd a chydag eraill oddi mewn a thu allan i'r dosbarth. Mae bron pob un o'r disgyblion yn rhyngweithio yn arbennig yn y dosbarthiadau, yn ystod amser egwyl ac amser cinio ac o gwmpas yr ysgol. Mae'r criw clên yn cynorthwyo disgyblion iau yn yr ysgol yn hynod effeithiol. Mae hyn wedi gwella mwynhad y disgyblion o'u hamser chwarae ac wedi datblygu medrau'r disgyblion hyn i ddangos parch, gofal a phryder at eraill. Mae ethos bositif a chadarnhaol iawn i'w gweld yn ystod amseroedd chwarae/cinio gyda strategaethau pendant mewn lle. O ganlyniad i hyn, mae mwynhad pob un o'r disgyblion yn ystod y cyfnodau hyn wedi gwella drwyddi draw e.e ardaloedd chwarae o dan ofal oedolion dynodedig, gemau pel droed effeithiol gyda agwedd a rheolau yn bwysig iawn i bob un o'r chwaraewyr.

Erbyn diwedd y Cyfnod Sylfaen bydd y rhan fwyaf o'r disgyblion yn deall pwysigrwydd bwyta'n iach ac mae bron pob un disgybl yng Nghyfnod Allweddol 2 yn gwneud penderfyniadau doeth ynglŷn â'u dewisiadau o fwydydd.

Mae llawer o ddisgyblion yng Nghyfnod Allweddol 2 yn deall yr effaith gadarnhaol iawn gaiff ymarfer corff ar eu hiechyd. Mae bron pob disgybl yn cymryd rhan reolaidd mewn ymarfer corff. (2 awr yr wythnos). Mae'r mwyafrif o'r disgyblion yn manteisio ar y clybiau chwaraeon allgyrsiol - rygbi, clwb gymnasteg, pêl-rwyd a chriced. Mae hyn yn cael effaith gadarnhaol iawn ar lefel ffitrwydd y disgyblion. Holiadur wedi ei lunio gan y CY yn nodi bod rhan fwyaf o'r disgyblion sydd yn chwarae pel-droed amser chwarae yn gweld y trefniadau newydd yn llwyddiannus dros ben.

Mae gan y rhan fwyaf o'r disgyblion ar draws yr ysgol wybodaeth rhagorol o reolau er mwyn lles a diogelwch a'r dylanwadau sy'n gallu effeithio ar fywyd iach e.e. ysmegu, yfed a chyffuriau. Mae gan fwyafrif y disgyblion ddealltwriaeth dda o effaith dewisiadau ar eu ffordd o fyw a'u hiechyd meddwl a chorfforol.

Mae'r rhan fwyaf o'r disgyblion yn deall goblygiadau defnyddio TGCh i gyfathrebu ac yn ymwybodol ynglŷn â sut y gallant ddefnyddio'r rhyngwyd yn ddiogel.

Erbyn brig CA2 mae bron pob disgybl yn ymgymryd â chyfrifoldebau ac yn chwarae rhan yn yr ysgol ac yn y gymuned ehangach, megis fel aelod o'r criw clên, gweithgorau amrywiol, clwb garddio, llysgenhadon addysg gorfforol, gwasanaeth Sul y Cofio blynyddol, cyngerdd Gwyl Ddewi yn flynyddol i Glwb yr henoed.

Mae'r Cyngor Ysgol, Cyngor Eco, Llysgenhadon Chwaraeon, Arwyr arlein, Cyngor Ysgol Iach yn ystyried llais y disgyblion yn effeithiol iawn. Maent yn trefnu gweithgareddau amrywiol, gan gynnwys dathliadau i ddatblygu dealltwriaeth y disgyblion o'u diwylliant, y gymuned leol a'r byd ehangach. Enghraifft o hyn yw Ymrwymiad y Cyngor Ysgol i ddatblygu'r Siarter Iaith a pharhau i ledaenu'r egwyddorion effeithiol sydd wedi dyfarnu'r wobwr aur i'r ysgol. Drwy'r Cyngor Eco mae'r disgyblion i gyd wedi cael sawl cyfle i hyrwyddo materion amgylcheddol: mynychu clwb garddio, a llwyddo i gyflawni gwobr arian mewn teithiau egniol (Cynllun Sustrans), llwyddo i gael y Faner Werdd a sicrhau lleihad mewn defnydd o ynni yn yr ysgol, ymweliad Swyddog Teithiau Iach i edrych ar lwybrau diogel yn y pentref.

Mae pwyslais amlwg ar wrando ar lais y plentyn ar draws yr ysgol. Mae'r llysgenhadon chwaraeon yn chwarae rôl flaengar wrth annog disgyblion i gadw'n ffit ac meithrin agwedd cadarnhaol tuag at chwaraeon ac i ddatblygu sgiliau er mwyn gwella dygnwch meddyliol. Mae'r ysgol wedi croesawu syniad y llysgenhadon o gynnal 4 munud o ymarfer corff dwys a 4 munud o weithgarwch meddwlgarwch pob bore i gychwyn diwrnod ysgol. Mae bron pob un o'r disgyblion yn deall bod y sesiynau yn llesol i'w cyrff ac i'w lles meddyliol.

Swyddogaeth yr hyrwyddwyr TGCh – 'Arwyr ar-lein' - yw cynorthwyo'r disgyblion a sicrhau bod disgyblion eraill yn defnyddio TGCh yn gywir ac i'w lawn botensial. Maent yn arwain diwrnod diogelwch ar lein yn flynyddol ac yn trefnu a thrwsio cyfrifiaduron gan greu awdit. Maent wrthi'n creu gwefan newydd i'r ysgol ac wedi rhedeg clwb codio hynod boblogaidd.

Mae'r plant yn cymryd rhan mewn cyngherddau, eisteddfodau a gwasanaethau yn rheolaidd yn y pentref. Maent bron oll, ar draws yr ystod oedran yn elwa o'r cyfleoedd hyn i gymryd rhan mewn sefyllfaoedd ffurfiol

ac yn cynyddu yn eu gwerthfawrogiad o'r pentref a'i sefydliadau.

Mae cyswllt iach rhwng mudiadau lleol a'r ysgol e.e. Capel, Eglwys, cynllun EfE, Llyfrgell, Cylch Meithrin, busnesau lleol ac mae'r disgyblion yn ymwybodol iawn bod y mudiadau hyn yn weithredol yn y pentref. Bydd y Gweinidog neu'r Ficer Lleol yn cynnal gwasanaeth yn rheolaidd.

Mae sesiynau amser cylch yn darparu cyfleoedd da i'r disgyblion fynegi, rhannu a thrafod teimladau a materion o bwys iddynt. Mae disgyblion di-hyder sydd a hunan-barch isel neu sydd wedi profi galar/colled wedi gwneud cynnydd da yn dilyn ymyrraethau megis "Ty Gobaith", 'Mighty Mo'. Gall bron pob disgybl groesi'r ffordd yn ddiogel o Flwyddyn 1 o ganlyniad i hyfforddiant Kerbcraft. Mae egwyddorion Webster Stratton wedi gwreiddio'n hynod effeithiol ar draws yr ysgol a cheir sesiynau Deina wythnosol yn y CS i atgyfnerthu ymagweddiad rhagorol bron pob un o'r disgyblion.

Mae'r gweithgareddau uchod yn sicrhau cyfleoedd ardderchog i bron pob un o'r disgyblion gymryd cyfrifoldebau a gwneud penderfyniadau, sy'n eu paratoi'n dda ar gyfer bywyd a gwaith tu allan i'r ysgol.

Materion gwella sydd angen sylw yn ystod y flwyddyn nesaf

Parhau i ddatblygu adnoddau trawsgwricwlaidd i gyd fynd a'r Gwersi Addysg Grefyddol

Mae agweddau disgyblion tuag at addysg grefyddol yn ein hysgol ni yn: BARN

Maes arolygu 3: Addysgu ac profiadau dysgu mewn Addysg Grefyddol?

Pa mor dda yw'r cynllunio a'r addysgu mewn addysg grefyddol? Rhowch enghreifftiau o brofiadau addysg grefyddol cyfoethog

- **Defnyddiwch:** teithiau dysgu, arsylwadau gwersi, gwaith disgyblion, holi disgyblion
- **I'ch helpu mae:** Maes Llafur Cytûn Lleol (Fframwaith Enghreifftiol Cenedlaethol); Arweiniad Llywodraeth Cymru: Pobl, Cwestiynau a Chredoau (2013), Canllawiau a Phroffiliau Enghreifftiol CA2 a CA3 (2011), 14-19 (2009), Canllawiau CYSAG, Addysg grefyddol mewn ysgolion uwchradd (ESTYN, Haf 2013), Addysg grefyddol a moesol yng NghA2 a ChA3 (ESTYN, Haf 2018)

Nodiadau:

- Addysgir Addysg Grefyddol fel rhan o waith themau'r ysgol o fewn y flwyddyn
- Mae llais y disgyblion yn gryf yn yr ysgol ac yn dylanwadu yn gryf ar y cynllunio. O ganlyniad mae tasgau a gweithgareddau yn ennyn diddordeb y disgyblion yn dda.
- Mae y mwyafrif o wersi o ansawdd da ac yn llwyddo i ddatblygu gwybodaeth a dealltwriaeth y disgyblion o gredoau, dysgeidiaethau ac arferion crefyddol yn ogystal a'u medrau pwnc a'u medrau trawsgwricwlaidd yn llwyddiannus.
- Mae ansawdd y cynllunio yn dda ar draws yr ysgol. Mae'r cynllunio yn adeiladu ar ddysgu blaenorol ac yn sicrhau cysondeb a dilyniant o flwyddyn i flwyddyn.
- Rhoddir adborth adeiladol gan athrawon, ac fe anogir disgyblion i wella eu gwaith yn rheolaidd. Defnyddir partneriaid trafod yn rheolaidd ac mae disgyblion yn hunan-asesu ac yn asesu cyfoedion yn aml.
- Asesir Addysg Grefyddol yn flynyddol yn ôl y disgrifiadau Deilliannau a Lefelau o'r Fframwaith Enghreifftiol Cenedlaethol. Adroddir ar gynnydd mewn Addysg Grefyddol i rieni yn flynyddol. Dengys yr asesiadau bod y rhan

fwyaf o ddisgyblion yn gwneud cynnydd da a chadarn yn y pwnc

- Mae sesiynau i godi ymwybyddiaeth i'r 4 diben wedi sicrhau bod gan yr athrawon dealltwriaeth gynyddol o'r Cwricwlwm newydd. Rhoddir pwyslais ar ddatblygu'r egwyddorion ac mae athrawon CA2 wedi dechrau ymateb iddynt.
- Mae athrawon yn trefnu ymweliadau addysgol i'r Eglwys leol, y Gadeirlan ac i'r Mosg er mwyn i'r disgyblion ymgyswrtu gyda addoldai a defodau.
- Trefnir gweithgareddau yn yr ardaloedd yn y Cyfnod Sylfaen i ddatblygu medrau Addysg Grefyddol e.e. creu dail Palmwydd, creu Gardd y Pasg yn yr ardal tu allan.
- Mae nifer o ymwelwyr yn flynyddol yn yr ysgol er mwyn dyfnhau dealltwriaeth a gwybodaeth y disgyblion o'r Beibl a Cristnogaeth e.e. Ymweliad yr Gweinidog a Swyddog Ieuencid Capel Berea ac mae'r disgyblion yn ymweld gyda Chapel Lleol i berfformio Gwasanaeth Diolchgarwch yn flynyddol.

Materion gwella sydd angen sylw yn ystod y flwyddyn nesaf:

- Parhau i fireinio y cynllunio er mwyn ymateb i ofnyion y Cwricwlwm Newydd
- Datblygu gweithgareddau Creadigol

Maes safonau addysgu addysg grefyddol yn ein hysgol ni yn: Da

Maes arolygu 4: Gofal, cymorth ac arweiniad mewn Addysg Grefyddol?

I ba raddau mae gwersi/gweithgareddau addysg grefyddol yn helpu disgyblion i fyfyrio ar ymatebion crefyddol ac anghrefyddol i gwestiynau sylfaenol ac i fyfyrio ar eu credoau neu eu gwerthoedd eu hunain? Sut mae addysg grefyddol yn helpu disgyblion i fod yn ddinasyddion gweithredol? I ba raddau y mae'r ysgol yn darparu cyfleoedd effeithiol i ddisgyblion ddatblygu gwerthoedd sicr a sefydlu eu credoau ysbrydol a moesegol?

- Defnyddiwyd: teithiau dysgu, cyfweiliadau gyda disgyblion, rhaglen addoli ar y cyd yr ysgol, cylchlythyr ysgol, cofnodion yr ysgol o unrhyw troseddau casineb/bwlio.
- I'ch helpu mae: Canllawiau CYSAG, Canllawiau ynglyn â addoli ar y cyd (Cymdeithas CYSAGau Cymru), Arweiniad atodol: addoli ar y cyd mewn ysgolion anenwadol (ESTYN, Hydref 2017), Arweiniad atodol: gwrando ar ddysgwyr (ESTYN, Medi 2017)

Nodiadau:

- Mae disgyblion yn cymryd cyfrifoldeb dros eu dysgu yn y gwersi Addysg Grefyddol yn dda.
- Mae llais y disgybl yn gryf, gofynnir i'r disgyblion gyfrannu syniadau am weithgareddau a thasgau sy'n ymwneud gyda thema ac mae'r athrawon yn ymateb iddynt
- Mae gan y rhan fwyaf o ddisgyblion ddealltwriaeth dda o grefyddau eraill oherwydd natur cymuned yr ysgol. Maent yn ymweld gyda Capel, Eglwys ac y Gadeirlan yn ystod eu cyfnod yn yr ysgol.
- Mae gan y rhan fwyaf o ddisgyblion ddealltwriaeth dda o'u hawliau yn dilyn cyflwyniadau gan y Cyngor Ysgol. Maent wedi eu harddangos yn y dosbarthiadau.
- Yn flynyddol mae'r ysgol yn dathlu wythnos Masnach Deg ac yn codi ymwybyddiaeth y disgyblion o bwysigrwydd bod yn ddinasydd byd eang.
- Mae y cynlluniau Addysg Grefyddol yn sicrhau bod hawliau dynol yn cael eu hastudio.
- Mae'r ysgol yn llwyddiannus wrth helpu disgyblion ddeall effaith dewisiadau ffordd o fyw.
- Mae rhan fwyaf o'r disgyblion yn deall effaith ymddygiadau ar eu hiechyd meddwl, eu hiechyd corfforol a'u lles yn awr ac yn y dyfodol.
- Mae'r ysgol yn rhoi cyfleoedd gwerthfawr i ddisgyblion ymgymryd â chyfrifoldebau a chwarae rhan lawn yn yr ysgol ac yn y gymuned ehangach. Ar ddechrau bob themâu caiff bob plentyn gyfle i gynnig syniadau parthed yr hyn maent eisiau ei ddysgu, mae'r staff yn cynnwys y syniadau yma yn eu cynlluniau gwaith cyn belled a bo modd. Drwy'r Cyngor Dosbarth a'r Cyngor Ysgol caiff llais y disgyblion ei glywed wrth iddynt chwarae rhan mewn agweddau o symud yr ysgol yn ei blaen.

- Mae llawer o'r disgyblion yn yfed dŵr yn reolaidd drwy'r dydd ac yn ymwybodol o'r pwysigrwydd.
- Mae'r ysgol yn cynnig y dewis i ddisgyblion, sydd ddim yn bwyta cinio ysgol, i ddod â bocs bwyd iach i'r ysgol. O ganlyniad, trafodir pwysigrwydd bocs bwyd iach yn aml.
- Mae'r ysgol yn darparu cyfleoedd cyfoethog i'r disgyblion i ddysgu am e-ddiogelwch. Mae'r cyngor e-ddiogelwch yr ysgol sicrhau fod gan bron pob un disgybl wybodaeth pwrpasol a defnyddiol ar gyfer cadw yn ddiogel ar lein.
- Mae Llysgenhadon Chwaraeon yr ysgol yn hybu ffitrwydd a iechyd corfforol yn ystod amseroedd egwyl.
- Mae cymryd rhan mewn Cynllun Ysgol Iach a sesiynau beicio ar gyfer B6 wedi galluogi'r disgyblion i gael dealltwriaeth dda o'r pwysigrwydd i gadw'n ddiogel yn gorfforol ac yn feddyliol.
- Mae gan y rhan fwyaf o ddisgyblion ar draws yr ysgol wybodaeth dda am reolau er mwyn lles a diogelwch a'r dylanwadau sydd yn gallu effeithio ar fywyd iach e.e. ysmegu, yfed, cyffuriau.
- Cyfeiriant yn rheolaidd at gyfraniad Swyddog Addysg yr Heddlu yn ymwneud â materion megis ddiogelwch y we, (siarad â dieithriaid) diogelwch ar y ffyrdd wrth groesi'r lon a gweithgareddau Ysgol Iach.
- Mae gan bron pob un o'r disgyblion wybodaeth dda am ddatblygiad eu cyrff trwy ddilyn arweiniad yr Ysgol Iach i gyflwyno agweddau ar berthnasedd ac addysg ryw a datblygiad corfforol yn gytunedig gyda'r Corff Llywodraethwyr.
- Mae'r polisi addysg rhyw a pherthynas yn effeithiol iawn.
- Mae bron bob un o'r disgyblion a'r rhieni yn cytuno yn yr holiaduron fod y disgyblion yn hapus ac yn teimlo'n ddiogel yn yr ysgol. Mae 'Criw Clen' yn weithredol yn ystod amser chwarae.
- Mae rhan fwyaf o ddisgyblion yr ysgol yn ymwybodol o'u hawliau i fod yn ddiogel ac mae bron bob un o'r disgyblion yn ymwybodol o bwysigrwydd y 'Bocs Siarad, Amlen 'Rhywbeth i'w ddweud', Llyfr Llais y Plant ar gyfer lleisio pryderon ac yn datgan fod yr ysgol yn ymateb yn effeithiol i hyn.
- Drwy broses democrataidd mae'r ysgol yn darparu cyfleoedd i bob un aelod o bwyllgorau amrywiol yr ysgol i gyfrannu yn dda at benderfyniadau a hynny trwy'r Cyngor Ysgol/Siarter iaith, y Grŵp ECO- gwyrd, Llysgenhadon gwyh, Llysgenhadon, Chwaraeon a Swyddogion Diogelwch y Ffyrdd yr Ysgol a thrwy gymryd cyfrifoldeb am wahanol weithgareddau.
- Mae cyfleoedd i aelodau'r Cynghorau i roi cyflwyniadau r i'r Corff Llywodraethol am eu gwaith a thrwy hynny yn datblygu hyder.
- Mae'r ysgol yn ymdrin â themâu fel Masnach Deg o fewn y cwricwlwm ac yn ystod gwasanaethau sydd yn golygu bod y rhan fwyaf o ddisgyblion gyda dealltwriaeth dda bod yr hyn y maen nhw ac eraill yn ei wneud yn gwneud gwahaniaeth ar sawl lefel boed yn lleol neu ar raddfa ehangach.
- Mae'r ysgol yn hyrwyddo ymagweddau cadarnhaol tuag at gydraddoldeb ac amrywiaeth cymdeithasol drwy weithdrefnau gwahanol, megis casglu tuag at elusennau gwahanol.
- Mae'r ysgol yn cymryd rhan yn holl weithgareddau'r Urdd ac yn sicrhau fod y pob un aelod o'r Urdd yn cael y cyfle i berfformio i feithrin eu hunan hyder. Mae'r elfen berfformio yn agwedd gref iawn o fewn yr ysgol.
- Drwy weithgareddau Siarter iaith, themâu y dosbarthiadau a ethos diwylliedig Gymreig sydd ar lawr y dosbarth mae dealltwriaeth y mwyafrif y disgyblion yn dda iawn o'u diwylliant, y gymuned leol a'r byd ehangach.
- Drwy weithgareddau chwaraeon, yn ystod amser ysgol a thu hwnt i oriau ysgol, mae pob disgybl yn cael cyfle i weithio mewn tîm. Cynhelir clybiau amrywiol ar ôl ysgol.
- Mae'r ysgol yn cymryd rhan mewn amryw o weithgareddau allgyrsiol a chystadlaethau chwaraeon sydd yn agored i bob disgybl e.e. rhedeg traws gwlad.
- Mae gan yr Ysgol berthynas dda gyda gwasanaethau/asiantaethau arbenigol megis Seicolegydd addysg, swyddog Lles a.y.b.
- Mae cyfleoedd i bob disgybl ym ml. 5 i fynychu Glanllyn a Bl.6 i Gaerdydd ac fe caiff y profiadau dysgu eu cyfoethogi'n sylweddol gan ymweliadau oddi ar y safle a thrwy groesawu nifer helaeth o ymwelwyr i'r ysgol.
- Gwneir defnydd effeithiol o wasanaethau a sesiynau addoli ar y cyd er mwyn datblygu agweddau ysbrydol,

moesol, cymdeithasol a diwylliannol bron pob un disgybl. Creosawir ymwelwyr yn reolaidd i'r cyfnodau hyn er mwyn rhoi sylw i agweddau gwahanol.

- Drwy waith y Llysgenhadon Gwych mae gan mwyafrif y disgyblion ymwybyddiaeth a dealltwriaeth o'r hawliau dynol e.e Trefnu ymweliad Sally Holland (Comisiynydd Plant Cymru) - ' i'r ysgol.
- Rhoddir cyfle dyddiol i ddisgyblion ddatblygu gwerthoedd a sefydlu eu credoau ysbrydol a moesegol.
- Drwy wersi Drama a themâu'r Cwricwlwm mae'r disgyblion yn defnyddio eu dychymyg i greu a pherfformio cyflwyniadau.
- Rhoddir nifer o gyfleoedd i ddisgyblion berfformio yn gyhoeddus megis Eisteddfodau, Gwasanaethau a Chyngherddau.
- Mae'r ddarpariaeth ABACh ac arferion dyddiol yr ysgol yn hyrwyddo gwerthoedd megis gonestrwydd, goddefgarwch a thegwch.
- Mae'r ysgol hefyd yn hyrwyddo datblygu synnwyr o gyfrifoldeb, yn ymwneud y disgyblion â'i gilydd, mewn gwneud eu tasgau ystafell ddosbarth ac wrth gymryd rhan mewn gweithgareddau all-gwricwlaidd.
- Trwy gyfrwng gwasanaethau ysgol gyfan a gwasanaethau dosbarth, caiff disgyblion amser i ddatblygu ac adfyfrio, datblygu gwerthoedd moesol megis parch, gonestrwydd a tegwch a datblygu'r dealltwriaeth a'r gallu i wahaniaethu rhwng yr hyn sydd ac nad yw'n dderbyniol. Mae'r rhan fwyaf o'r disgyblion yn arddangos y gwerthoedd hynny.
- Mae ardal myfyrio yn bresennol ym mhob dosbarth sy'n rhoi cyfleoedd i'r disgyblion feddwl a myfyrio yn dawel.
- Mae ymweliad rheolaidd gan y rheithor lleol i arwain gwasanaethau yn cefnogi gwaith yr athrawon.
- Rhydd gwersi Addysg Grefyddol gyfleoedd i ddisgyblion ddatblygu'n gymdeithasol trwy edrych ar eu gwerthoedd personol ac arferion a credoau eraill trwy'r byd.
- Cynhelir addoli ar y cyd yn ddyddiol ac yn dorfol dwy waith yr wythnos. Mae natur yr addoliad yn Gristnogol ac mae cynlluniau bwriadus yn eu lle. Cynllunir cyfres o gyd addoli torfol sy'n ymwneud gyda thema a gwerthoedd Cristnogol ac mae'r addoli dyddiol yn y dosbarth yn atgyfnerthu'r gwaith.
- Mae'r ysgol yn llwyddiannus wrth gadw disgyblion yn ddiogel rhag peryglon radicaleiddio, mae'r holl staff wedi eu hyfforddi i adnabod arwyddion ac yn deall y drefn pe bai pryder.

Materion gwella sydd angen sylw yn ystod y flwyddyn nesaf:

- Parhau i gynllunio addoli ar y cyd ar gyfer yr ysgol gyfan

Ydy'r ysgol yn bodloni'r gofynion statudol ar gyfer addoli ar y cyd?

Ydy

x

Nac ydy

Mae cyfraniad addysg grefyddol i ddatblygiad personol disgyblion a chydlynid cymunedol yn: **Dda**

Maes arolygu 5: Arweinyddiaeth a rheolaeth mewn Addysg Grefyddol?

A oes gan yr arweinydd pwnc addysg grefyddol y medrau a'r ddealltwriaeth angenrheidiol i arwain y pwnc yn effeithiol? Sut ydych yn gwybod?

- Defnyddiwch: cynlluniau gwaith, adroddiadau monitro ac hunan arfarnu, arfarniad o ddata, cyfweiliadau gyda'r cydlynid a'r llywodraethwr dynodedig/ymwelydd CYSAG, cofnodion cyfarfodydd staff, cynllun gwella, arfarniad cynnydd, astudiaeth achos yn dilyn cydweithio ysgol-i-ysgol.
- I'ch helpu mae: canllawiau CYSAG
- **Nodiadau:**
- Mae'r arweinyddiaeth gan y cydlynid yn dda ac mae'n gosod disgwyladau uchel ar gyfer y pwnc. Mae'n meddu ar y gwybodaeth a'r dealltwriaeth i arwain yn effeithiol.
- Mae adnoddau pwrpasol megis ardaloedd, arteffactau a llyfrau crefyddol yn yr ysgol. Mae digon o adnoddau o ansawdd da yn yr ysgol.

- Mae polisiau yn eu lle ac wedi eu hadolygu'n unol a'r amserlen. Caiff gwybodaeth am ethos yr ysgol a'i natur Cristnogol ei rannu gyda rhieni yn y llawlyfr. Mae gwybodaeth am yr hawl i dynnu disgyblion o wersi Addysg Grefyddol yn y llawlyfr.
- Nid oes disgyblion wedi dewis peidio cymryd rhan yn y cyd addoli.
- Nid oes disgyblion wedi eu tynnu o wersi addysg grefyddol.
- Mae'r UDRh yn craffu ar lyfrau yn dymhorol ac yn monitro y ddarpariaeth ar gyfer Addysg Grefyddol, yn llunio adroddiadau ac yn adrodd i'r Corff Llywodraethwyr

Materion gwella sydd angen sylw yn ystod y flwyddyn nesaf

Datblygu rol y disgyblion ymhellach

Parhau i ddatblygu cysylltiadau gyda ysgolion eraill, yn bennaf ysgolion Eglwysig

Mae arweinyddiaeth a rheolaeth mewn addysg grefyddol yn: Dda

Agweddau i gael sylw	Camau gweithredu	Pwy?	Erbyn pryd?
		Nid oes rhaid rhannu'r manylion hyn gyda CYSAG ond mae angen i gofnodion yr ysgol sicrhau bod atebolrwydd yn glir i staff a llywodraethwyr	

Enw'r pennaeth: Gwion Owen

Llofnod y pennaeth: G M Owen

Dyddiad: 30/09/19